

Phong Trào Jacobin: Những Người Cách Mạng và Cấp Tiến

Bởi Frank , 28 Tháng 4 2026

Phong Trào Jacobin: Những Người Cách Mạng và Cấp Tiến

Cách những người cách mạng cấp tiến đã biến đổi Cách mạng Pháp và định hình các lý tưởng dân chủ hiện đại

Nguồn: Wikimedia Commons / Musée Carnavalet, Paris

Giới thiệu

Cuối thế kỷ 18 ở Pháp là một thời kỳ hỗn loạn, được đánh dấu bởi sự trỗi dậy của các hệ tư tưởng cách mạng. Để chấm dứt sự kiểm soát của chế độ quân chủ chuyên chế, người dân đã tự mình nắm lấy vận mệnh, dẫn đến Cách mạng Pháp. Một trong những nhóm có ảnh hưởng nhất là Câu lạc bộ Jacobin, với các thành viên kêu gọi một xã hội bình đẳng hơn. Tuy nhiên, những người Jacobin ngày càng trở nên cấp tiến, truy đuổi những người chống đối và áp đặt "Chế độ Khủng bố" khét tiếng. Bài viết này khám phá sự trỗi dậy, hệ tư tưởng và di sản của những người Jacobin.

Bầu Không Khí Chính Trị ở Pháp Trước Sự Trỗi Dậy Của Phong Trào Jacobin

Louis XVI, Vua của Pháp và Navarre, trong bộ trang phục hoàng gia lộng lẫy, bởi Antoine-François Callet, khoảng 1778-1779. Nguồn: Wikimedia Commons / Bảo tàng Lịch sử Pháp, Versailles

Trước khi Cách mạng Pháp bắt đầu vào năm 1789, Pháp là một chế độ quân chủ chuyên chế. Vua Louis XVI cai trị với quyền lực không bị kiểm soát và quyền thiêng liêng từ Versailles. Chính phủ được tập trung hóa. Trong thời kỳ cận đại ở châu Âu, nhiều quốc vương tuyên bố rằng họ có cái gọi là quyền thiêng liêng để cai trị. Tin rằng Chúa đã chỉ định họ, chỉ có Ngài mới có thể phán xét họ; do đó, họ đứng trên luật pháp trần thế.[1]

Trong nửa sau của thế kỷ 18, sự bất mãn phát triển nhanh chóng trên khắp nước Pháp. Các hệ thống chính trị, xã hội và kinh tế của quốc gia phải đối mặt với những thách thức nghiêm trọng, và tình cảm cách mạng đã có thể cảm nhận được từ trước năm 1789. Sự mất cân bằng trong tập trung quyền lực bị trầm trọng thêm bởi khoản nợ quốc gia đáng kể của Pháp do các cuộc chiến tranh và tham gia vào Cách mạng Mỹ (1775-1783).[2] Hệ thống thuế vô cùng bất bình đẳng: tầng lớp quý tộc và giáo sĩ phần lớn được miễn trừ, trong khi các tầng lớp thấp hơn phải gánh chịu gánh nặng nặng nề. Bên cạnh sự thất bại của chính phủ, cơ sở hạ tầng kém, chiến tranh và tình trạng thiếu lương thực đã làm trầm trọng thêm sự bất mãn của công chúng.

Prise de la Bastille, của Jean-Pierre Houël, 1789. Nguồn: Wikimedia Commons / Gallica, Bibliothèque nationale de France, Paris

Ở Pháp thế kỷ 18, Thời kỳ Khai sáng là một lực lượng quan trọng lan truyền các ý tưởng cách mạng và tạo điều kiện cho các phong trào như Jacobin xuất hiện. Các triết gia như Montesquieu, Rousseau và Voltaire đã thách thức chế độ chuyên chế và ủng hộ sự phân chia quyền lực và các hệ thống chính trị dựa trên các quyền tự nhiên.[3]

Sau cuộc tấn công pháo đài Bastille (14 tháng 7 năm 1789), việc bãi bỏ chế độ phong kiến và Tuyên ngôn Nhân quyền và Dân quyền (tháng 8 năm 1789), bối cảnh chính trị của Pháp đã thay đổi đáng kể. Ban đầu, các lực lượng cách mạng ít cấp tiến hơn những người Jacobin. Tuy nhiên, điều kiện kinh tế xấu đi và sự bất mãn lan rộng đã đưa những người Jacobin lên hàng đầu trong số các lực lượng chính trị thống trị của Cách mạng.

Nguồn Gốc Của Phong Trào Jacobin

Con dấu được những người Jacobin Paris đóng trên các bản thảo và ấn phẩm của họ, khoảng năm 1792. Nguồn: Wikimedia Commons

Những người Jacobin ban đầu được biết đến với tên gọi Hội Những Người Bạn Của Hiến Pháp, đã chống lại chế độ quân chủ chuyên chế và ủng hộ một chế độ quân chủ lập hiến. Những người ủng hộ ban đầu ôn hòa, nhưng phong trào trở nên cấp tiến hơn sau khi chuyển đến Paris giữa bối cảnh bất mãn ngày càng tăng đối với

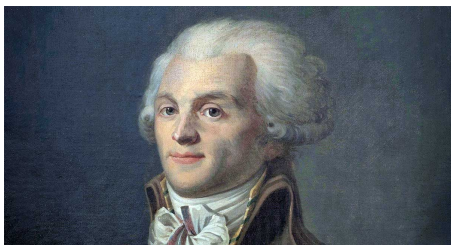
tiến trình của Cách mạng.

Tại Paris, các thành viên họp tại một tu viện cũ của dòng Đa Minh – được gọi là "Jacobin" – điều này đã tạo nên biệt danh lâu dài của họ. Khi Cách mạng tiến triển, phong trào mở rộng và thu hút các thành viên từ nhiều tầng lớp và ngành nghề xã hội khác nhau.

Sự chia rẽ nội bộ nảy sinh giữa những người ôn hòa dưới sự lãnh đạo của Antoine Barnave và những người cấp tiến dưới sự lãnh đạo của Maximilien Robespierre.[4] Những người ôn hòa ủng hộ chế độ quân chủ lập hiến; những người cấp tiến yêu cầu một nền cộng hòa. Sự chia rẽ này lên đến đỉnh điểm vào năm 1792, với Robespierre đứng đầu phe cộng hòa cấp tiến.

Các ý tưởng Jacobin lan rộng trên toàn quốc thông qua các câu lạc bộ địa phương hoạt động như những thành trì cộng hòa. Các câu lạc bộ này phổ biến bản tin và sách nhỏ quảng bá chủ nghĩa cộng hòa trong khi lên án sự lạm dụng quyền lực của tầng lớp quý tộc, giáo hội và hoàng gia. Sứ mệnh của họ: nhắc nhở công dân về sức mạnh của họ để lật đổ chế độ chuyên chế và quyền tham gia vào chính quyền thông qua bỏ phiếu và đại diện.

Hệ Tư Tưởng và Mục Tiêu Của Phong Trào Jacobin

Chân dung Maximilien Robespierre, tác giả không rõ, khoảng năm 1790. Nguồn: Wikimedia Commons / Musée Carnavalet, Paris

Sau khi chia rẽ với những người ôn hòa vào năm 1792, những người Jacobin kiên quyết ủng hộ việc bãi bỏ chế độ quân chủ và thiết lập một nền cộng hòa được bầu cử dân chủ. Chịu ảnh hưởng của các lý tưởng dân chủ của Thời kỳ Khai sáng, họ lấy cảm hứng tư tưởng từ khái niệm "ý chí chung" của Jean-Jacques Rousseau.[5]

Vào tháng 1 năm 1793, những người Jacobin và Robespierre ủng hộ vụ hành quyết Vua Louis XVI, coi chế độ quân chủ là đi ngược lại các lý tưởng cách mạng. Điều này diễn ra sau nỗ lực trốn thoát thất bại của gia đình hoàng gia (tháng 6 năm 1791), việc họ bị bắt tại Varennes, và cuộc tấn công vào Cung điện Tuileries bởi những người sans-culottes (tháng 8 năm 1792) với sự ủng hộ của Jacobin. Chế độ quân chủ

bị bãi bỏ vào tháng 9 năm 1792, thiết lập nền Cộng hòa Pháp.

Những người Jacobin cũng tìm cách bãi bỏ chế độ phong kiến và chống lại bất bình đẳng kinh tế thông qua các chính sách mang lại lợi ích cho mọi công dân, đặc biệt là các tầng lớp thấp hơn đang phải chịu đựng tình trạng thiếu lương thực. Họ tích cực thu hút công nhân làm thuê và nông dân tham gia vào đời sống chính trị và khuyến khích tham gia bầu cử đại diện. Sự trỗi dậy của họ lên nắm quyền bắt nguồn từ sự vận động chính trị và cấp tiến hóa hàng loạt.

Une exécution capitale, của Pierre-Antoine Demachy, khoảng năm 1793. Nguồn: Wikimedia Commons / Musée Carnavalet, Paris

Vào những năm 1790, những người Jacobin đã liên minh với những người sans-culottes – những người cách mạng đô thị cấp tiến. Liên minh này tỏ ra rất quan trọng cho thành công chính trị của họ. Vào tháng 8 năm 1792, những người sans-culottes và Jacobin đã tấn công Cung điện Tuileries và lật đổ chế độ quân chủ.[6]

Sau đó, nền Cộng hòa Pháp thứ nhất được thành lập. Những người cách mạng cấp tiến tìm kiếm sự trả thù: hàng ngàn người theo chủ nghĩa bảo hoàng (và những người bị nghi ngờ) đã bị hành quyết vào tháng 9 năm 1792. Vua Louis XVI bị chém đầu vào tháng 1 năm 1793.

Mặc dù nhận được sự ủng hộ rộng rãi và nhiều kỳ vọng, chế độ Jacobin đã trở thành đồng nghĩa với "Chế độ Khủng bố." Mặc dù họ phấn đấu xây dựng một nền cộng hòa dựa trên dân chủ và đức hạnh cấp tiến, các chiến thuật độc đoán và sử dụng khủng bố của họ cuối cùng đã dẫn đến sự sụp đổ.

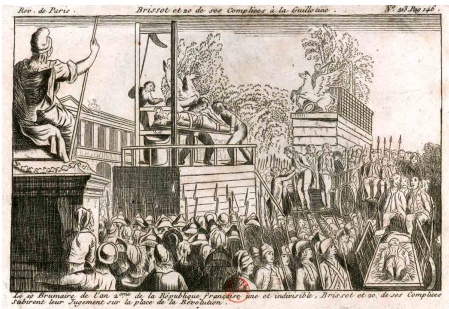
Chế Độ Khủng Bố

Bản án tử hình dành cho các Sơ Bác ái của Arras vào năm 1794. Nguồn: Wikimedia Commons / Nhà thờ Saint-Pierre de Miniac-Morvan, Paris

Chế độ Khủng bố (1793-1794) đánh dấu ảnh hưởng cao nhất của những người Jacobin trong nền Cộng hòa Pháp thứ nhất. Cái tên phản ánh các biện pháp khắc nghiệt được sử dụng chống lại những người chống đối chính trị để củng cố hệ thống mới.

Đến năm 1793, những người Jacobin cấp tiến kiểm soát chính phủ giữa những thách thức nghiêm trọng: chiến tranh chống lại liên minh Áo-Phổ-Anh từ năm 1792, và các cuộc nổi dậy nội bộ của những người theo chủ nghĩa bảo hoàng và chủ nghĩa liên bang – đặc biệt là ở Vendée – leo thang thành nội chiến.

Brissot và 20 đồng phạm của ông tại máy chém, tác giả không rõ, ngày 31 tháng 10 năm 1793. Nguồn: Wikimedia Commons / Gallica, Bibliothèque nationale de France, Paris

Vào tháng 6 năm 1793, một cuộc nổi dậy của quần chúng đã trục xuất những người Girondin – những người cách mạng ôn hòa – khỏi Công ước Quốc gia (hội đồng quản trị của Pháp cho đến năm 1795). Công ước sau đó nằm dưới sự kiểm soát của những người Montagnard, một phe cấp tiến có liên hệ chặt chẽ với Câu lạc bộ Jacobin.

Những tháng tiếp theo chứng kiến những người Montagnard, được sự giúp đỡ của những người Jacobin và sans-culottes, nhắm vào những người chống đối chính trị và

bất kỳ ai bị đồn đại ủng hộ người theo chủ nghĩa bảo hoàng. Máy chém đã trở thành biểu tượng của thời đại. Vào tháng 10 năm 1793, Vương hậu Marie Antoinette bị hành quyết. Cùng tháng đó, Georges Danton và Camille Desmoulins – những đồng minh cũ của Robespierre – cũng bị chém đầu.[7]

Chân dung Marie Antoinette, tác giả không rõ, sau Jean-Baptiste André Gautier-Dagoty, sau năm 1775. Nguồn: Wikimedia Commons / Bảo tàng Antoine-Lécuyer, Saint-Quentin, Pháp

Maximilien Robespierre nổi tiếng tuyên bố: "Khủng bố chẳng qua chỉ là công lý nhanh chóng, nghiêm khắc, không khoan nhượng; do đó, nó là sự tỏa sáng của đức hạnh."[8] Những người Montagnard và Jacobin đã thành lập Ủy ban An ninh Công cộng để bảo vệ nước Pháp và Cách mạng chống lại kẻ thù bên ngoài và bên trong. Trong suốt Chế độ Khủng bố, cơ quan cai trị trên thực tế này đã truy tố và hành quyết hàng ngàn người bị buộc tội hoạt động chống cách mạng.

Hệ tư tưởng Jacobin cấp tiến cho rằng cách mạng và nền cộng hòa không thể tồn tại nếu có phe đối lập. Nhà sử học Albert Soboul, người phân tích Cách mạng qua khuôn khổ Marx, lập luận rằng Chế độ Khủng bố bắt nguồn từ sự đối kháng giai cấp giữa tầng lớp quý tộc/tư sản và các tầng lớp thấp hơn đòi hỏi các quyền cơ bản.[9]

Sự Kết Thúc và Di Sản Của Phong Trào Jacobin

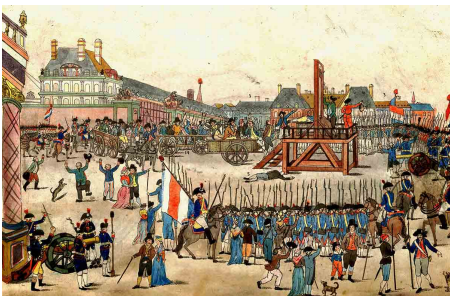

Lời kêu gọi những nạn nhân cuối cùng của Chế độ Khủng bố, của Charles Louis Müller, 1850. Nguồn: Wikimedia Commons / Bảo tàng Mỹ thuật Carcassonne

Chế độ Khủng bố đã tạo ra nỗi sợ hãi và sự bất mãn lan rộng đối với sự lãnh đạo của Robespierre. Không ai cảm thấy an toàn dưới chế độ độc tài trên thực tế của Ủy ban An ninh Công cộng. Đến năm 1794, ngay cả những người cách mạng cũng rút lại sự ủng hộ. Đồng thời, Robespierre tự tách mình khỏi những người sans-culottes, lo sợ trước những yêu cầu ngày càng cấp tiến của họ.

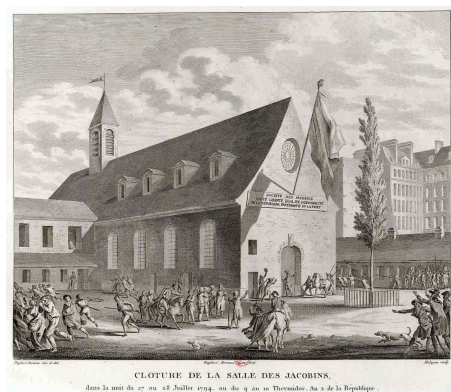
Sự chia rẽ nội bộ lên đến đỉnh điểm vào mùa hè năm 1794. Robespierre và những người ủng hộ thân cận bị bắt vào ngày 27 tháng 7 năm 1794 và bị hành quyết vào ngày hôm sau.

Cuộc lật đổ này – được gọi là Phản ứng Thermidor – đã chấm dứt Chế độ Khủng bố và quyền lực của Jacobin. "Thermidor" là tháng thứ mười một trong lịch Cách mạng Pháp (1793-1805), kéo dài từ cuối tháng 7 đến cuối tháng 8.

Vụ hành quyết Robespierre và những người ủng hộ ông vào ngày 28 tháng 7 năm 1794, bởi một tác giả không rõ. Nguồn: Wikimedia Commons / Gallica, Bibliothèque nationale de France, Paris

Câu lạc bộ Jacobin bị cấm theo luật vào năm 1794; những người sans-culottes mất ảnh hưởng chính trị. Chế độ Khủng bố được tiếp nối bằng "Khủng bố Trắng" – cuộc đàn áp những người Jacobin. Nền Cộng hòa Pháp thứ nhất áp dụng các chính sách ôn hòa hơn.

Việc đóng cửa Câu lạc bộ Jacobin bởi Louis Legendre vào sáng sớm ngày 28 tháng 7 năm 1794, bản khắc của Claude-Nicolas Malapeau theo Jean Duplessis-Bertaux, 1802. Nguồn: Wikimedia Commons / Gallica, Bibliothèque nationale de France, Paris

Mặc dù chủ nghĩa cấp tiến của họ dẫn đến hàng ngàn vụ hành quyết, những người Jacobin đã ảnh hưởng sâu sắc đến Cách mạng Pháp và các lý tưởng dân chủ toàn cầu.[10] Họ thường được ghi nhận đã thúc đẩy cuộc đấu tranh cho các quyền chính trị và nhân quyền.

Họ đóng một vai trò quan trọng trong việc thiết lập nền Cộng hòa Pháp thứ nhất và thúc đẩy chính quyền dựa trên ý chí của nhân dân. Những người Jacobin cũng ủng hộ việc bãi bỏ chế độ nô lệ ở các thuộc địa Pháp, ban hành luật bảo vệ nhân quyền và đảm bảo bình đẳng trước pháp luật, và thực hiện các chính sách kinh tế để đảm bảo tiếp cận lương thực và chỗ ở cho mọi công dân.

Nguồn Tham Khảo

Furet, François. *Revolutionary France, 1770-1880*. Blackwell Publishing, 1992. Phân tích toàn diện về hệ tư tưởng cách mạng và tác động toàn cầu.

Soboul, Albert. *The French Revolution, 1787-1799: From the Storming of the Bastille to Napoleon*. Vintage Books, 1975. Quan điểm lịch sử Marxist về động lực giai cấp trong Cách mạng.

Robespierre, Maximilien. "Report on the Principles of Political Morality." Bài phát biểu trước Công ước Quốc gia, ngày 5 tháng 2 năm 1794. Kho lưu trữ kỹ thuật số. Nguồn chính ghi lại sự biện minh hệ tư tưởng Jacobin cho Chế độ Khủng bố.

Schama, Simon. *Citizens: A Chronicle of the French Revolution*. Vintage Books, 1989. Lịch sử tường thuật nhấn mạnh trải nghiệm con người trong bạo lực cách mạng.

Lefebvre, Georges. The French Revolution: From Its Origins to 1793. Columbia University Press, 1962. Công trình học thuật nền tảng về các phong trào xã hội cách mạng.

Rousseau, Jean-Jacques. The Social Contract. 1762. Nền tảng triết học cho các khái niệm Jacobin về chủ quyền nhân dân và ý chí chung.

Palmer, R.R. Twelve Who Ruled: The Year of the Terror in the French Revolution. Princeton University Press, 1941. Nghiên cứu chi tiết về Ủy ban An ninh Công cộng và sự lãnh đạo của Jacobin.

Hampson, Norman. The Enlightenment. Penguin Books, 1990. Bối cảnh hóa ảnh hưởng của triết học Khai sáng đối với tư tưởng cách mạng.

Soboul, Albert. "The French Revolution and the Creation of Modern Political Culture." Journal of Modern History, tập 47, số 3, 1975, trang 451-478. Phân tích các yếu tố kinh tế và xung đột giai cấp trong nước Pháp cách mạng.

Doyle, William. The Oxford History of the French Revolution. Tái bản lần thứ 2, Nhà xuất bản Đại học Oxford, 2018. Tổng quan có thẩm quyền về các cấu trúc chính trị và khủng hoảng trước cách mạng.

Mina Menkovic: Thạc sĩ Khoa học Chính trị và Xã hội © 2025 [The Collector](#)